

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภาและสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0-2242-5900 ต่อ 5731

เรื่อง กองทุนส่งเสริมและสงเคราะห์พลเมืองดี
ผู้เรียบเรียง นายโชคสุข กรกิตติชัย วิทยากรเชี่ยวชาญ
กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ
ออกอากาศ พฤษภาคม 2567

การส่งเสริมและสงเคราะห์พลเมืองดีเป็นภารกิจที่เกิดขึ้นพร้อมกับการจัดตั้ง “ศูนย์ดำรงธรรม” เมื่อเดือนธันวาคม 2545 ซึ่งได้กำหนดให้เป็นภารกิจของ “ส่วนส่งเสริมและสงเคราะห์พลเมืองดี” ในศูนย์ดำรงธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือบุคคลผู้กระทำความผิดที่พบเห็นหรือรับทราบเหตุการณ์ฉุกเฉินเฉพาะหน้า ทั้งกรณีการเข้าช่วยเหลือผู้ที่ตกอยู่ในภาวะอันตรายหรือช่วยเหลือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐในภาวะฉุกเฉิน จนเป็นเหตุให้ตนเองได้รับบาดเจ็บ พิการ หรือเสียชีวิต โดยบุคคลดังกล่าวมิได้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องเข้าช่วยเหลือในเหตุการณ์นั้น ๆ

คำว่า “พลเมืองดี” ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยกองทุนส่งเสริมและสงเคราะห์พลเมืองดี พ.ศ. 2546 หมายถึง “ผู้กระทำความผิดในการเข้าช่วยเหลือผู้อื่นที่ตกอยู่ในอันตราย และต้องการความช่วยเหลือหรือการเข้าช่วยเหลือกิจกรรมของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในเหตุการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ ด้วยคุณธรรม จนเป็นที่ประจักษ์ชัดโดยมิได้คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับตนเองและครอบครัว” ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้จัดตั้ง “กองทุนส่งเสริมและสงเคราะห์พลเมืองดี” โดยมีชื่อย่อว่า “กสพ.” ในสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย และมีกองทุนลักษณะเดียวกันจังหวัดละหนึ่งกองทุน เรียกว่า “กองทุนส่งเสริมสงเคราะห์พลเมืองดีจังหวัด (ชื่อจังหวัด)” มีชื่อย่อว่า “กสพ. จ. (ชื่อจังหวัด)” โดยมีวัตถุประสงค์ 4 ประการ ดังนี้

- 1) เพื่อยกย่องและเชิดชูเกียรติพลเมืองดี เพื่อให้สังคมได้ตระหนักและเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี
- 2) เพื่อช่วยเหลือพลเมืองดีที่เข้ามาช่วยเหลือสังคมแล้วได้รับบาดเจ็บ ให้ได้รับการรักษาพยาบาล และฟื้นฟูสมรรถภาพที่ดี
- 3) เพื่อช่วยเหลือครอบครัวของพลเมืองดีที่เข้ามาช่วยเหลือสังคมแล้วต้องสูญเสียชีวิตให้ได้รับการดูแลช่วยเหลือให้ไม่ประสบปัญหา และสามารถใช้ชีวิตประกอบอาชีพ รวมทั้งส่งเสริมบุตรธิดาให้ได้รับการศึกษาที่ดีต่อไปในอนาคต
- 4) เพื่อจัดหาทุนและบริหารกองทุนส่งเสริมและสงเคราะห์พลเมืองดี

สำหรับรายได้ของกองทุนอาจมาจาก (1) เงินหรือทรัพย์สินที่ผู้มีจิตศรัทธาบริจาค หรือให้เป็นค่าอุปการะพลเมืองดีและครอบครัว (2) การจัดกิจกรรมหาทุน (3) ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนส่งเสริมและสงเคราะห์พลเมืองดี และ (4) รายได้อื่น ๆ โดยศูนย์ดำรงธรรมกระทรวงมหาดไทย ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการกองทุนส่งเสริมและสงเคราะห์พลเมืองดีกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่ อาทิ การจัดหาทุน รับแจ้งเรื่องพลเมืองดี วิเคราะห์และตรวจสอบข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อประกอบการพิจารณาให้ความช่วยเหลือพลเมืองดี ประกาศเกียรติคุณ มอบเข็มเชิดชูเกียรติ หรือโล่ ให้รางวัลพลเมืองดีประจำปี ๆ ละ 1 ครั้ง ในวันที่ 1 เมษายนของทุกปี เพื่อเผยแพร่เกียรติคุณและคุณงามความดี ทั้งนี้ กรมสรรพากรได้ประกาศให้ “กองทุนส่งเสริมและสงเคราะห์พลเมืองดี” เป็นองค์กรสาธารณกุศล ลำดับที่ 523 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 14 ตุลาคม 2546 เป็นต้นไป ซึ่งผู้ที่บริจาคเงินสมทบกองทุนฯ สามารถนำหลักฐานการบริจาคเงินไปใช้ในการขอรับการหักลดหย่อนภาษีเงินได้พึงประเมินต่อกรมสรรพากรได้

โดยที่กระทรวงมหาดไทยมีบทบาทและหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข และมีนโยบายหลักที่จะสร้าง “บ้านเมืองน่าอยู่ เชิดชูคุณธรรม” โดยมุ่งหวังที่จะให้สังคมไทยมีพลเมืองดีที่มีความมั่นใจ มีความเสียสละ กล้าออกมาช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม ซึ่งจะส่งผลให้สังคมเป็นสังคมที่น่าอยู่ อีกทั้งสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนในทุกภาคส่วนของสังคม มีจิตที่เปี่ยมด้วยคุณธรรมและพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือผู้ที่ตกอยู่ในภาวะอันตราย หรือช่วยเหลือการปฏิบัติงานภาครัฐในลักษณะ “พลเมืองดี” ดังนั้น การยกย่องเชิดชูเกียรติและการให้ความช่วยเหลือผู้ที่กระทำการเป็นพลเมืองดีก็เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ที่เป็นพลเมืองดีตลอดจนครอบครัว อีกทั้งเพื่อเป็นการเผยแพร่คุณงามความดีที่ได้กระทำให้เป็นที่ประจักษ์และแบบอย่างที่ดีแก่สังคมต่อไป

บรรณานุกรม

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, สำนักตรวจราชการและเรื่องราวร้องทุกข์. (ม.ป.ป.). กองทุนส่งเสริมและสงเคราะห์พลเมืองดี. สืบค้น 29 เมษายน 2567 จาก <http://www.ins.moi.go.th/foundation.pdf>
 _____ (2567). ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยกองทุนส่งเสริมและสงเคราะห์พลเมืองดี พ.ศ. 2546. สืบค้น 29 เมษายน 2567 จาก <http://www.ins.moi.go.th/moi3.html>